

AMERIKA, AMERICA

over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

Deel XI, de Kruisheren (deel 2)

Najaar 1855 werd Daems teruggeroepen en geplaatst als leraar van het college van het nieuw opgerichte klooster in Maaseik, België. Niet alleen Henni maar ook in Little Chute betreurde men het vertrek van Daems, die erg geliefd was. Van den Wijmelenberg stuurde Daems na afloop van het schooljaar terug naar Wisconsin, vergezeld van Antonius Cornelius Arts, broeder Wilhelmus van Vlijmen en broeder Pieter Huijgens.

Antonius Cornelius (Antoon) Arts werd gedoopt op 18 juli 1808 te Ravenstein. Hij was al in 1831 priester gewijd en werd in 1856 te Diest geprofest als kruisheer.

Wilhelmus (Willem) van Vlijmen werd geboren in 1819 mogelijk te Empel. Hij trad in 1845 in bij de kruisheren te Uden en werd in 1846 geprofest te Diest.

Pieter (Petrus, Peter) Huijgens werd geboren op 8 oktober 1818 te Breda. Hij woonde met zijn ouders enige tijd in Diest waarna het gezin in 1824 weer terugkwam naar Breda. Hij trad in 1845 te Diest in en werd er in 1846 geprofest.

Deze vier kruisheren vertrokken allen vanuit België en maakten de overtocht aan boord van de *Lyonnais*, die vertrok uit Le Havre, Frankrijk en op 18 oktober 1856 aankwam in New York.

Edouard Doems	30
Antoon Arts	47
Guillaume Van Thienen	35
Pieter Huijgens	38

Daems was intussen door Van den Wijmelenberg aangesteld als overste en De Jonge keerde kort daarna voorgoed terug naar Nederland waar hij in 1856 aangesteld werd als novicemeester in St. Agatha. In 1881 was hij de celebrant tijdens de plechtige uitvaartmis van Van den Wijmelenberg. De Jonge overleed op 26 september 1887 te Diest op 70-jarige leeftijd.

Daems wilde een klooster stichten en omdat Henni Little Chute geen goede plaats vond, keerde Daems terug naar

Bay Settlement, samen met Arts, Van Vlijmen en Huijgens. Ook Nuijts kwam daar naar toe. Nadat in 1857 de nieuwe kerk aldaar klaar was (de *Holy Cross Church*), woonden alle 7 kruisheren samen in Bay Settlement, inclusief Verhoeff die Little Chute in 1856 verlaten had. Ze woonden samen in de huidige pastorie en bedienden diverse parochies in de omgeving. Ook nu leek het er even op dat een echt klooster tot de mogelijkheden kon behoren. Maar ook aan deze situatie in Bay Settlement kwam een eind. In 1861 brak de *Civil War* uit en dat leidde waarschijnlijk tot het vertrek van Arts, Schoenmakers en Huijgens, die er niets voor voelden om opgeroepen te worden voor de militaire dienst. Nog datzelfde jaar keerden ze terug en meldden ze zich in het klooster van St. Agatha. Van Vlijmen vluchtte (*skeddle*) naar Canada en kwam in 1863 terug naar Nederland. Ook het feit dat er zich al die jaren geen novices hadden gemeld, zal er toe geleid hebben dat men weinig kans zag voor een blijvend klooster en dat maakte een vertrek makkelijker. Voor Van den Wijmelenberg moet dat een grote teleurstelling zijn geweest.

Antonius Arts werd gedurende twee jaar professor te Diest en daarna novice-meester in St. Agatha als opvolger van De Jonge. Hij overleed op 22 mei 1876 te St. Agatha op 67-jarige leeftijd.

Henricus Schoenmakers ging na zijn terugkeer naar Uden en overleed op 2 maart 1882 te St. Agatha op 63-jarige leeftijd.

Peter Huijgens ging naar Diest en overleed aldaar op 6 januari 1892 op 73-jarige leeftijd.

Willem Van Vlijmen ging na zijn terugkeer naar Diest en daarna naar Maaseik. Hij overleed aldaar op 7 april 1905, 85 jaar oud. Hij was de laatste overledene van de groep kruisheren die in Amerika was geweest.

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER :
DEN WEELEERW. HEER

ANTONIUS CORNELIUS ARTS,

Geboren te <i>Ravenstein</i> , den 18 Juli	1808.
Priester gewijd te <i>Koulen</i>	1831.
Kapellaan in <i>Luik</i>	1832.
Kapellaan op het kerkhof bij <i>Luik</i>	1835.
Pastoor te <i>Bois de Breux</i>	1840.
Geprotest in de Orde der E.E. Kruisheeren	1856.
Missionaris in <i>Amerika</i>	1856.
Professor aan het Collegie te <i>Diest</i>	1861.
Novitie-meester en Lector Philosoph.	1863.
Overleden te <i>St. Agatha</i> , den 22 Mei	1876,

na de HH. Sacramenten der stervenden ontvangen te hebben.

—❖❖❖—

Hij was oprecht : de wet der waarheid was in zijnen mond, en het onrecht werd op zijne lippen niet gevonden. *Job* I. *Mat.* II, 6. — Die gedaan en geleerd zal hebben, zal groot genoemd worden in het Rijk der Hemelen. *Mat.* IV, 9.

Van mijne jonge jaren af heb ik de wijsheid bemind en gezocht. *Sap.* VIII, 2.

Ik heb alles gegeven aan Hem, van Wien ik het ontvangen heb, en heb Hem alleen voor mijn erfdeel gekozen. Ik heb Hem mijne goederen, mijne tong, mijne talenten toegewijd. De vrucht, die ik er voor heb ingeogst, is het geluk van alles te hebben veracht, om de liefde tot JESUS CHRISTUS, *H. Greg. Nas.*

Benaauwdheid heb ik gevonden ; doch de hand des Heeren was met mij en heeft mij versterkt. — Ik stelde mijn betrouwen op MARIA, en op haar vestigde ik mijne hoop. *Ps.* CXIV, 14. *Eccli.* III, 14. *H. Bern.*

R. I. P.

Grave. — A. F. G. van Dieren.

Nuijts en Verhoeff vertrokken, waarschijnlijk in 1862, naar Potosi, in het zuidwesten van Wisconsin aan de oever van de Mississippi en Daems bleef nu alleen achter in Bay Settlement.

Nuijts werd in 1864 door Henni overgeplaatst naar Benton, circa 30 kilometer ten zuidoosten van Potosi, waar hij tegelijkertijd als rector fungeerde voor de Dominicaanse zusters aldaar, die gesticht waren door Samuel Mazzuchelli. In 1865 begeleidde hij op uitnodiging van de bisschop van St. Paul in Minnesota,

een groep Dominicaanse zusters naar Faribault, Minnesota. Vanwege zijn gezondheid moest hij februari 1866 terugkeren naar Nederland en hij overleed op 23 december 1868 in het klooster te Uden op 45-jarige leeftijd aan een hartkwaal.

Jesus, Maria, Augustinus!

Bid voor de Ziel van Zaliger
DEN WELERWAARDEN HEER

HUBERTUS JACOBUS NUYTS,

Geboren te Bergeijk, den 10 Maart 1823.
 Getreden in de Orde van 't Heilig Kruis. 1845.
 Aldaar geprofeest. 1846.
 Priester gewijd te Oostgeest. 1848.
 Missionaris in Noord-America, van 1850 — 1868.
 Overleden in het Klooster te Uden, den 23
 December 1868.

Ik heb ellendige maanden gehad en droevige nachten geteld! JOB. vii, 3. Waarom is mijne pijn langdurig geweest en wilde mijne hulpeloze kwaal niet genezen? IEREM. xv, 18, omdat Gij, O Heer! gehandeld hebt volgens uwen wil. JOH. i, 14. Ik heb den naam des Heeren aangeroepen Ps. cxiv, 4, en gezegd: Gij zijt mijn God, mijn lot is in uwe handen. Ps. xxx, 15. Sta op! sta op!...

Gij, die den kelk des lijdens tot den bodem geleedigd hebt... voortaan zult gij dien niet meer drinken. ISAI. LI, 17, 22. (want) al wie huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder... verlaat om mijnen naam, die zal het honderdvoud ontvangen en het eeuwige leven bezitten. MATTH. XIX, 29.

Troost U dan, Gij allen, die mij bemint, ik verlaat een leven vol ellenden om in te gaan in het rijk der eeuwige vreugde. H. CATHAR. SEX.

O Maria! Gij waart mijne sterkte in mijne zwakheden, mijne troost in mijne lijdensuren, mijne teevlugt in mijne langdurige ziekte, thans zijt gij de hoop mijner zaligheid. S. GERMANUS.

R. I. P.

Verhoeff werd in 1866 van Potosi overgeplaatst naar Menominee (Illinois), net over de grens met Wisconsin. Hier bouwde hij in 1877 een nieuwe kerk. Op 11 januari 1878 overleed hij daar onverwacht op 49-jarige leeftijd en werd begraven op het *Nativity of the Blessed Virgin Mary Cemetery* in Menominee. Opmerkelijk is dat zijn grafsteen een Duitse tekst bevat. Daems was nu nog de enige kruisheer in Amerika en bleef tot zijn overlijden de

pastoor van Bay Settlement. In 1868 werd het bisdom van Green Bay opgericht en Daems werd door bisschop Joseph Melcher als eerste vicaris-generaal gekozen en verving de bisschop bij diens afwezigheid. Hij overleed op 12 februari 1879 in Bay Settlement, 52 jaar oud, en werd aldaar 5 dagen later op het

Holy Cross Cemetery begraven. Een kruisherenklooster is er dus niet gekomen, maar Daems heeft wel een kloosterorde van zusters opgericht: de *'Sisters of St. Francis of the Holy Cross'* en die hebben nog steeds hun klooster in Bay Settlement. Het zou nog tot 1910 duren voordat de kruisheren wel vaste grond onder hun voeten kregen in Amerika, nu in Butler, Minnesota. Ze bouwden hun eerste klooster in 1922 in Onamia.

Meer weten?
 J. Scheerder, O.S.C., *Henricus van den Wijmelenberg: een religieus emancipator in Oost-Brabant* (stichting zuidelijk historisch contact, Tilburg, 1976)